

prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński
Zakład Medycyny Ratunkowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.
Recenzent rozprawy doktorskiej lek. Agnieszki Urzykowskiej,
zgodnie z uchwałą Rady Naukowej Instytutu „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”
z dnia 29 czerwca 2023 r.

Warszawa 2023.07.26.

Recenzja rozprawy lekarz Agnieszki Urzykowskiej na stopień doktora nauk medycznych pt. „Ocena skuteczności trójlekowego schematu immunosupresji w zapobieganiu wytwarzania swoistych przeciwciał anti-HLA (ang. donor-specific antibodies; DSA) u dzieci po transplantacji nerki”

Zapoznałem się z rozprawą doktorską lekarz Agnieszki Urzykowskiej i przedstawiam jej pozytywną recenzję, która obejmuje obszary i uwzględnia kryteria oceny wskazane w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz Rozporządzeniu w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Praca, na podstawie której powstała rozprawa doktorska została wykonana w Klinice Nefrologii, Transplantacji Nerek i Nadciśnienia Tętniczego Instytutu – „Pomnik Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie z wykorzystaniem grantu IPCZD nr S150.

Promotorem rozprawy jest prof. dr hab. n. med. Ryszard Grenda.

Rozprawa liczy 128 stron, 13 rozdziałów, zawiera 12 rycin i 29 tabel.

Ocena rozprawy doktorskiej w zakresie streszczenia, wstępu, celów, materiału i metody

1. Recenzent rzadko miał możliwość przeczytania tak dobrze opracowanego „Streszczenia”. Jest to część rozprawy „sama w sobie” (ale nie w oderwaniu od reszty pracy) – nie jako „odcinanie” podstawowego tekstu, ale jako indywidualnie opracowany jej fragment.
2. Dobry wstęp, który zgodnie z tytułem, celem i zadaniami pracy właściwie i na należyty poziomie szczegółowości wprowadza czytelnika w omawiane zagadnienia. Doktorantka potrzebnie i w dobrych proporcjach objętości tekstu przedstawiła problemy kliniczne, immunologiczne, diagnostyczne zależności pomiędzy czynnością przeszczepu (w tym jego odrzucania) i obecności dnDSA.
3. Podstawowy cel pracy jest wielowątkowy i rozbudowany; rozłóżmy na detale:

- ocena czego? – schematu;

- u kogo? – u dzieci z czynnikami ryzyka immunologicznego leczonych przeszczepieniem nerki;

- w jakim działaniu? – zapobieganiu powstawania dnDSA.

Cel jest po takiej doraźnej analizie wyraźnie spójny, tym bardziej, że został wsparty i usprawiedliwiony wieloma celami dodatkowymi (które chętniej nazwałbym szczegółowymi zadaniami pracy) służącymi w pierwszej kolejności realizacji celu podstawowego.

4. Charakterystyka badanych grup jest na pierwszy rzut oka wyraźna, niemniej przez wiele stron rozprawy budziły wątpliwości recenzenta cechy grupy retrospektywnej. Źródło tego pierwotnego nieporozumienia znajduje się na stronie 35 pracy, gdzie grupa badanych retrospektywnie biorców, choć opis brzmi podobnie – co innego może znaczyć, i tak:

- stwierdzenie 1: w grupie retrospektywnej kryterium włączenia do badania było **stwierdzenie obecności DSA** w dowolnym, wyznaczonym wskazaniach klinicznymi czasie po transplantacji

oraz

- stwierdzenie 2: grupa retrospektywna, w której **wykonano oznaczenie** przeciwciał tylko ze wskazań klinicznych.

Logicznie, grupa ze stwierdzenia nr 2 powinna być obszerniejsza, bo obejmowałaby biorców DSA(+) i DSA(-), a zatem formalnie różna od grupy opisanej w stwierdzeniu

nr 1. Szczęśliwie wyjaśnienie nadeszło na stronie 69, gdzie jest napisane, że w grupie retrospektywnej częstość występowania DSA wyniosło 100%.

Ocena rozprawy doktorskiej w zakresie wyników, wniosków i dyskusji

1. Udokumentowanie wyników badań (matematyczne, statystyczne, logiczne) jest dobre. Kompozycja obliczeń jest jasna i prosta.
2. Praca jest wielowątkowa, co jest jej bardzo silną stroną. Dlatego tak bardzo przydatny jest podrozdział „Podsumowanie wyników”. To kluczowe dla całościowej analizy miejsce pracy, jej „kokpit”, bez którego swobodne po niej poruszanie jest niełatwe. Brawo.
3. Dyskusja kończąca pracę jest wszechstronna i udana, zawiera trafną ocenę własnych dociekań naukowych i profesjonalnych w zestawieniu z osiągnięciami innych naukowców.
4. Wnioski płynące z pracy wynikają z przeprowadzonych badań i osiągniętych wyników oraz są dobrze udokumentowane.

Ocena rozprawy doktorskiej – inne aspekty

1. Cytowanie piśmiennictwa (141 pozycji) jest zgodne z systemem vancouverkim. Przedstawione prace źródłowe są współczesne i tematycznie trafne.
2. Praca charakteryzuje się dobrym opanowaniem języka i świadczy o dobrym wykształceniu ogólnym Doktorantki, co podnosi wartości naszego zawodu. Można jednak znaleźć potknięcia w tym zakresie: brakuje przecinków przed „które’ i „jaki”, rażą zbitki językowe jak „prospektywna perspektywa” lub „przeżycie czynności przeszczepu”, a w szczególności „na wskutek”.
3. Recenzent, jako przedstawiciel Poltransplantu prosi, by w trakcie rozprawy Doktorantka zapewniła, że wczesne i odległe wyniki przeszczepiania omawianych biorców zostały należycie udokumentowane w części rejestr przeszczepień ustawowych rejestrów transplantacyjnych.

Podsumowanie

1. Praca daje dobry opis krajobrazu i ścieżek postępowania z pediatrycznymi biorcami nerek w związku z zagadnieniami pierwotnego i wtórnego ryzyka immunologicznego.

Widać, że Doktorantka ma dobry ogląd spraw, umie fachowo je opisać i naukowo je zobiektywizować.

2. Na uznanie zasługuje dobre i przejrzyste rozłożenie tematyczne pracy, treści w poszczególnych jej rozdziałach; jak jest rozdział „Wstęp”, to jest tam wstęp, jak jest rozdział „Wyniki”, to znajdują się tam wyniki. Taka dyscyplina pracy jest jej bardzo silną stroną, świadczy, że Doktorantka ma całościowe spojrzenie tematyczne i świadomie umieszcza treści w odpowiednich miejscach pracy, co ułatwia recenzję recenzentowi, a czytelnikom daje łatwy dostęp do zbadanych tematów.

Rozprawa lekarz Agnieszki Urzykowskiej spełnia warunki określone w ustawach i rozporządzeniu odnoszących się do uzyskania stopnia naukowego doktora:

- Doktorantka naukowo, profesjonalnie i w sposób oryginalny podeszła do rozwiązania klinicznych i praktycznych problemów;
- posiada właściwą wiedzę teoretyczną w omawianym obszarze;
- wykazał umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Treści przedstawione w rozprawie są na poziomie redaktorskim monografii, dlatego wnioskuję o jej wyróżnienie.

prof. dr hab. n. med. Jarosław Czerwiński